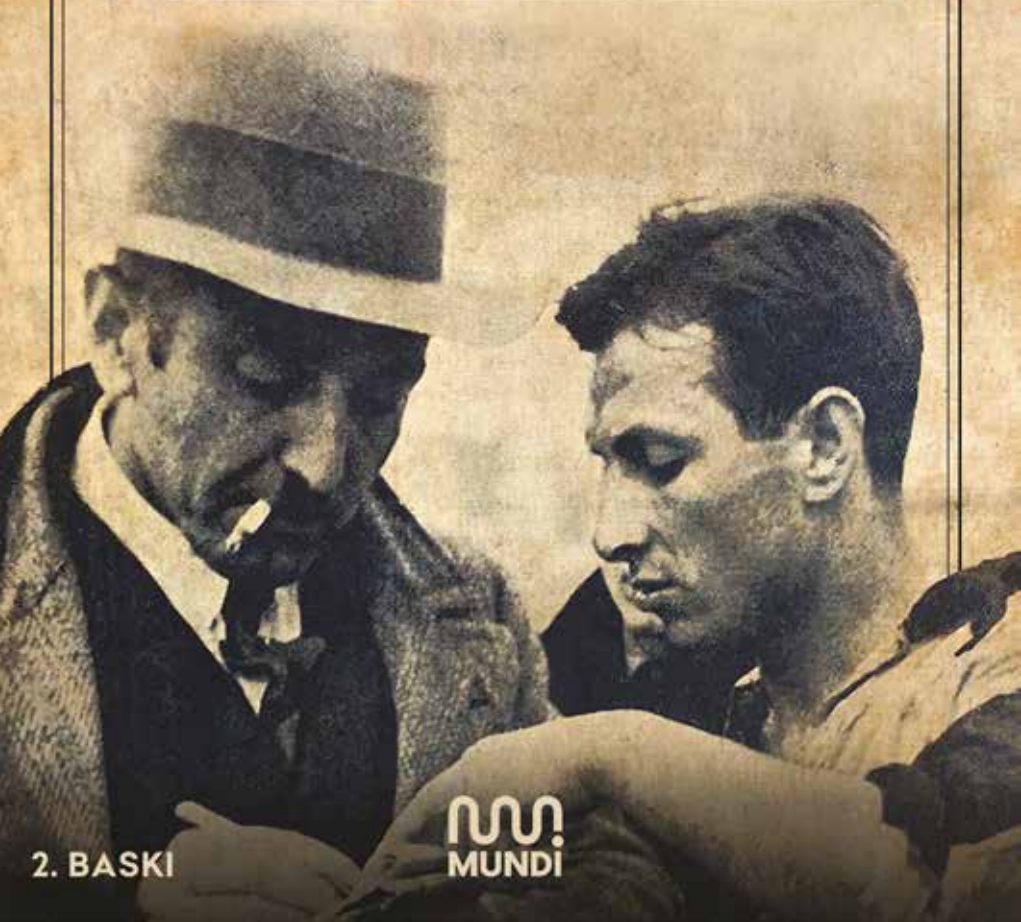

MEHMET ŞENOL

GAYRİRESMİ

FUTBOL

TARİHİ

2. BASKI

MUNDI

Mehmet Şenol

GAYRİRESMİ FUTBOL TARİHİ

Mundi Kitap

Gayriresmi Futbol Tarihi, Mehmet Şenol

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ő.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2020

2. basım: Őubat 2021, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 2000 adet yapılmıŐtır.

Editör: Özlem Alkan K

Düzeltilti: Aylin Samancı Elmasdağ, Melis Oflas

Mizanpaj: M. Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Alper Zeki / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak fotoğrafı: Mehmet Şenol arŐivi (İstanbul Lisesi-Feyziye maçı sonrası, Olimpiyat Dergisi, Sayı:141, 1934)

Baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Őti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-605-06713-8-4

MUNDİ KİTAP

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

mundikitap.com/9786050671384

bilgi@mundikitap.com

Mundi Kitap, Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ő.'nin tescilli markasıdır.

Sertifika No: 43514

Mehmet Şenol

GAYRİRESMİ FUTBOL TARİHİ

İNCELEME

MUNDI

MEHMET ŞENOL, İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladıktan sonra Orta Doęu Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Siyaset Bilimi Bölümü'nü bitirdi. 1980'li yıllarda gazeteciliğe başladı. 12 Eylül Darbesi sonrası yayınlanan ilk gençlik dergilerinden olan *Yeni Olgu* ve *Gençlik Toplum* dergisinin kurucularındandır. 1983 yılından itibaren *Yeni Gündem* dergisinin Ankara bürosunda siyasi muhabir olarak çalışmaya başladı. Daha sonra İstanbul'da *Ana Britannica*'da yazı kurulu üyeliği, Manajans Thompson'da metin yazarlığı, IBM Türkiye'de yayıncılık ve iletişim alanlarında çalıştıktan sonra Graf Yayıncılık'ı kurdu. *Şizofrenji* dergisinin yayın kurulu üyeliğini, *Tribün* dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı. 2002'den itibaren Türkiye'nin ilk kulüp yayını *Galatasaray* dergisini çıkarmaya başladı ve 13 yıl yönetti. Günlük *Fotomaç* gazetesinde köşe yazarlığı yaptı. Mehmet Ali Birand ve Mehmet Polat'la birlikte *Galatasaray: 100 Yıllık Sevd* belgeselinde görev aldı. 2008'de kaybettiğimiz Mehmet Ali Gökaçtı'yla birlikte *100 Yıllık Öykü* kitabını yazdı. *Top Bir Dünyadır* (Yapı Kredi Yayınları, 2004), *Dünya Kupası* (İletişim Yayınları, 2002) kitaplarına makaleleriyle katkıda bulundu. Galatasaray Stat Müzesi'nin kuruluşunda Müze Komisyonu üyesi olarak uzun yıllar görev yaptı. 2016 yılında hayatını kaybeden Atilla Aksoy'la birlikte Türkçe ve İngilizce *Liderlik İçin Doğdu/Born to Lead* (2012) kitabını hazırladı. Nebil Özgentürk'le birlikte *Galatasaray Efsaneleri* belgeselinde çalıştı. Çeşitli haber sitelerinde ve bloglarda spor, futbol tarihi üzerine yazıyor, uluslararası sivil toplum örgütlerine film çekiyor, sayısını kendisinin bile anımsamadığı henüz hayata geçiremediğı yeni projelerle oyalanıyor.

*Bana futbolu çok sevdiren,
radyodan gelen maçın
o tarifsiz kokusunu
her zaman hissettiren
Babam'a.*

İçindekiler

Önsöz	13
1. Bölüm: Siyasi Bir Bölünme Hikâyesi.....	17
2. Bölüm: “Tahtaperde” Aleko	33
3. Bölüm: Kulaksızzade Galip	41
4. Bölüm: İttihat ve Terakki’nin Kanatları Altında.....	47
5. Bölüm: Milo ve Pavle Bakıç’ın Peşinde.....	63
6. Bölüm: Localı, Kombinel: Union Kulüp	71
7. Bölüm: Şu “Meşhur” Harington Kupası.....	87
8. Bölüm: Atatürk’ün Takımı!.....	103
9. Bölüm: Toplumsal Bir Proje Olarak “Güneş”.....	113
10. Bölüm: Yaşarken Tek Kupa: Gazi Büstü	127
11. Bölüm: Futbol Çayırıları, Futbol Mevsimi.....	135
12. Bölüm: “Esas” Kurucular Henry Pears, James La Fontaine, Horace Armitage	153
13. Bölüm: On Yıllık Bir “Şilt” Hikâyesi	167
14. Bölüm: Bir Ali Sami Bey Biyografisi.....	179
15. Bölüm: “Tatavla Gerillaları”	235

16. Bölüm: 1906 Mektupları: “Fakirlere Limon”	251
17. Bölüm: İlk Temas	271
18. Bölüm: Hayallere Yolculuk	285
19. Bölüm: Öncülerin Çilesi	299
20. Bölüm: Ezeli Rekabetin Kökeni	321
21. Bölüm: Kahveler, Lokaller, Yangınlar	347
22. Bölüm: YMCA, Stat, Olimpiyat	383
23. Bölüm: “İki Direk Arası” Madam Mayrik, Çoban Mehmet, Kazancı Tahsin	415
24. Bölüm: “İçeriden” Devrim	443
25. Bölüm: <i>Kara Kedi</i>	471
26. Bölüm: 58 Talebe	491
Kaynakça	509
Dizin	517

ÖNSÖZ

Türkiye futbol tarihinin başlangıç günlerine dair bilgiler kişiye göre, kulübe göre değişiyor. Bazen de o kadar çok bilgi yığını ortaya çıkıyor ki, anlamlı bir bütün oluşturabilmek için ayrıca çaba gerekiyor.

Ama belki de daha önemlisi, bu tarihi oluşturan insanların hikâyesi, o “büyük anlatı”nın haşmetli gölgesinde kaybolup gidiyor.

Beyoğlu’ndaki Anadolu Birahanesi’nin kapısının önünde buzlu badem satan o yaşlı adamın, 1903’te topu da, adamı da geçirmedigi için “Tahtaperde” adını almış o eski futbolcu olduğunu;

Moda Deniz Kulübü’nün üst katındaki küçük odada ömrünün kalan kısmını tamamlayan Kulaksızzade Galip’in, Fenerbahçe’nin belki de en önemli futbolcusu, hatta bir dönem başkanı olduğunu;

Galatasaray’ın Hasnun Galip Sokak’taki meşhur binasının 1920’lerde Galata’da demirli ona yakın Amerikan gemisinin denizcilerinin cumartesi günleri sabahtan akşama kadar ülkelerinin havasını soludukları, dans ettikleri, boks yaptıkları bir özel salon olduğunu kim anımsıyor ki şimdilerde?

Elinizdeki kitap, futbolun başlangıç dönemlerine ilişkin bir mikro tarih çalışması denemesi... Tarihi büyük adamlar yazmıyor. Balıkesir’deki köyünden kopup gelen o “Çoban” Mehmet, Anadolu Birahanesi’nin önünde Venedik sepetiyle bekleyen o yaşlı amca, daha 1910’da çok sevdikleri öğretmenleri için okulu boykot edip

caddede “avare avare” gezen o 58 talebe, 1930’da tozlu topraklı yollarda kendi kullandığı otomobille Anadolu’yu dolaşan o her şeye meraklı adam, yaptığı zeytinyağlı sarmaları lokalin ortasındaki büyük sobanın etrafında ısınan futbolculara elleriyle veren o kondüktörün karısı madam yazıyor...

Bu kitapta futbolun alışılmış, çok bilinen kulüplere “özel” tarihlerinin yerine onların hikâyelerini bulacaksınız.

Aynı zamanda bugün artık gittikçe daha belirgin hale gelen futbolun politikleşmesinin ilk günlerini biraz daha yakından göreceksiniz. “Politik” futbol, spor tarihi kitaplarında genellikle göz ardı edilir. Oysa ülkenin siyasi ve toplumsal tarihiyle birlikte okunduğunda, sadece futbolun ilk dönemlerinin resmi biraz daha bütün şekilde ortaya çıkmaz, aynı zamanda bugüne değin ulaşan siyasi etkinin kaynakları ve daha önemlisi gelenekselliği de anlaşılır. İmparatorluğun yıkılışının son dönemlerinde kendi geleceğini arayan, yüzyıllarca sadece büyük otoriteye koşulsuz itaat ederek yaşamayı ve ölmeyi tartışmasız kabul etmiş bir halkın kendini ve dünyayı keşfetme sürecinde, futbolun büyümesine kapılmış İttihat ve Terakî’nin birçok liderinden sultanın şehzadelerine kadar birçok ismin o günlerde ne kadar belirleyici olduklarını, hatta halen devam etmekte olan rekabetin ortaya çıkmasında ne kadar büyük etkileri olduğunu da kitapta adım adım izleyebilirsiniz.

Politikleşmiş futbolun izlerini keşfettikçe, bugün gözümüzde büyüttüğümüz birçok futbol maçının –efsanesinin– olayının, o günlerin siyasi çalkalanmasında, dönemin siyasi liderlerinin ülkeye ilişkin tasarılarına uygun bir şekilde çeşitli toplumsal araçlarla nasıl yönlendirildiğini ve algılatıldığını da daha iyi kavrayabilirsiniz.

Elinizdeki kitabın ülkemizdeki futbolun ilk dönemine ilişkin ayrıntılı bir arşiv çalışması olmadığını, Osmanlıca birçok belgeyi, haberi, makaleyi özenle çeviren ve yok olmaktan kurtararak okumaya açan, Cem Atabeyoğlu’ndan Mehmet Yüce’ye kadar uzanan, sayıları sınırlı da olsa birçok tutkulu tarihçinin, çok az da olsa anılarını yazmayı bir görev bilen dönemin –o zaman kullanılan deyimle– “futbolist”lerinin veya o günlerin –yine dönemin deyimleriyle– idmancılarının yaşadıklarını kısa kısa da olsa anlattırmaya gayret sarf eden ölümsüz muharrirlerin haberlerinden, yazılarından bir kısmı

nın, belirli bir perspektifte bir araya getirilerek yorumlanması ve daha da önemlisi hikâyeleştirilmesi olarak da görebilirsiniz.

Bu açıdan, her ne kadar aksini yapmaya çalışsam da kaçınılmaz bir şekilde tüm resmin yine ve maalesef bir kısmını verebildiğini söylemek isterim. Dönemin tüm insanlarını, kahramanlarını, anti-kahramanlarını ve elbette bugün unutulmuş tüm hikâyelerini içeren eksiksiz ideal kitap, ancak bir seri külliyyatın yazılmasıyla mümkün olabilir. Bunu yapacak genç ve meraklı bir tarihçi kuşağının yetişmekte olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Onların çoğuyla tanıştım. Benim de zaman zaman kullandığım günümüzün sosyal medya imkânlarıyla nasıl bir ilgi alanı yarattıklarını, tutkularını sistemli bir tarza döktüklerini hayranlıkla izliyorum.

Futbol, “tutku” olmadan olamayan bir spor. “Tutku”, kesinlikle doğrudan taraf olmakla daha çok anlaşılan bir duygu. Futbol tarihi, bir tutku ve “taraf”ların katılımıyla çok daha ilgi çekecek, bugünü de daha iyi anlamamızı sağlayacak bir alan. Bu alanın üniversitelerin de ilgisini çekmesini beklemek, hiç de çok şey beklemek değil, inanıyorum.

* * *

Bu kitabın yazılması sürecinde özellikle ismen teşekkür etmek istediklerim var.

Öncelikle, kalbimde ve tribünlerde yaşattığım futbol sevgisini tertipli bir yola sokan, futbolu “yazıya geçirdiğimiz” *Tribün* dergisi ve *Galatasaray* dergisini çıkardığımız yıllar boyunca birlikte çalıştığım bütün yazar dostlarıma teşekkür ediyorum. 15 yılı aşan bu yayıncılık macerasında hep birlikte yarattığımız ve on binleri etkileyen enerji ve heyecanlarından dolayı onlara sonsuz minnettarım.

Bana her zaman yazılarımı hazırlarken, araştırmalarımda destek olan, yıllardır sakladıklarıyla, küpürleriyle, aile albümleriyle, arşivleriyle yardımcı olan dostlarım Çağlar Şavkay’a, Adnan Demirayak’a, Cenk Tıkız’a, Emre Danişment’e, Levent Şahinoğlu’na, Arzu Keskin’e, Candan Erçetin’e, Sara Koral Aykar’a, Ebru Köksal’a, Atahan Altınordu’ya, Eray Sözen’e, Faruk Baydar’a, Ömer Kükner’e, Alp Özgör’e, Mehmet Polat’a, Şenol Şimşek’e, Sıtkı Görçiz’e, Cengizhan Yüceil’e, Tarık Nejat Dinç’e, Ece-Mert Bora’ya, Zafer Pınarcık’a, İbrahim Başar’a Turgay Tekatan’a ve Melis Erbak’a;

Yazılılarıyla, kitaplarıyla ve yorumlarıyla bana güç veren dostlarım İzzeddin Çalışlar'a, Mehmet Yüce'ye, Melih Şabanoğlu'na, Seveçen Tunç'a, Tarık Ünlütürk'e, Mehmet Durupınar'a, Alp Bacioğlu'na;

Unuturum endişesiyle tek tek ismini sayamayacağım kadar çok ve candan 416 Blok'un tutkulu, tutkulu olduğu kadar eğlenceli tribün-deplasman arkadaşlarıma;

Ne yazık ki artık kafamdakileri paylaşamadığım, anılarını, önerilerini dinleyemediğim Kemal Onar Ağabey'e, Atilla Aksoy Ağabey'e ve aziz dostum Mehmet Ali Gökaçtı'ya;

Osmanlıca metinleri, belgeleri benim için özenle Türkçeye aktaran Adnan Işık ve Duygu Erözbek'e;

Kitabın ilk okumasını titizlikle yapan ve önerileriyle yol gösteren Candan Yeni'ye;

Son olarak, futbola ilişkin her şeyimi benimle hep paylaşan, onlarla tribünde maç seyretme keyfini bana yaşatan oğullarım Kerem'e, Bulut'a, kızım Sevda'ya, yeğenlerim Gökhan-Umut'a ve bana bunca yıl bu tutkum yüzünden tahammül eden Deniz'e teşekkür ediyorum.

Mehmet Şenol
Ağustos 2020, Cunda

1. BÖLÜM

SIYASİ BİR BÖLÜNME HİKÂYESİ

Öyle şeyler var ki tarihte, biraz meraklı olunca upuzun, sürprizlerle dolu bir yol açılıveriyor önünde.

Daha çok hikâyeler, hikâyelerin arkasındaki kişileri görmek istiyor insan ama çoğunlukla güzellemelerden, şanlı tarih oluşturmak için yapılmış çalışmalardan öğrenmeye çalışıyoruz tarihi. Kitapları okuduğunuzda elbette çok şey öğreniyorsunuz ama biraz daha derine inmek istediğinizde, biraz daha araştırmak istediğinizde tıkanıyorsunuz. Bir adım sonrası yok. Hadi çok meraklısınız diyelim, biraz daha araştırdınız, baktınız, okudunuz, buldunuz. O zaman da tek taraflı tarih gerçeğiyle karşılaşıyorsunuz. O kitaplarda anlatılanların, yazılanların doğruluk derecesi hakkında kuşkuya düşmeye başlıyorsunuz. Tam olarak öyle demeyelim, doğru elbette ama filin tarifi gibi. Sadece tuttuğu yeri anlatıyor. Aslında filin bir parçasını anlatıyor...

Bazen de gerçeklere, tarihte yaşanmış, olmuş bitmiş olan olaylara gözleri kapalı, gerçeğin nazikçe üzeri örtülmüş şekilde olduğunu sezebiliyorsunuz.

Çok örnek verebilirim bu konularda. Bir tanesi, bu bölümün konusu olsun.

Galatasaray içinde yaşanan büyük bölünme, örneğin. Ateş-Güneş ayrılığı...

Türkiye tarihinin en ilginç ama aynı zamanda en olağanüstü kulüp macerasının, bu travmatik bölünmenin pek anlatılmayan arka planı olduğunu zamanla fark ettim.

Bölünmenin arkasında neler yok ki... Liberaller, devletçiler, "Aferistler", İş Bankası, İsmet İnönü, Celal Bayar, Atatürk'ün Ankara'daki sadık adamları arasındaki gizli iktidar mücadeleleri...

Kişisel bir anıyla başlayalım: Bizim de katkımız olan, hatta ön-söz yazdığım üç ciltlik kitabının hazırlanış süreci boyunca Kemal Onar'ın Bebek'teki evinde saatler süren sohbetlerimiz olurdu. Rahmetli, Ateş-Güneş bölünmesiyle ilgili sorularına her zaman "üstü örtülü" yanıtlar verir, geçiştirirdi. Söyledikleri de zaten "resmî anlatı"nın ötesine geçmezdi. Galatasaray'la ilgili çıkan bütün kitaplarda da bu konu o "resmî anlatı" çerçevesinde aktarılır zaten...

"Resmî tarih" anlatısı şu: "Galatasaray'da bazı üyeler kulübün profesyonelleşmesini istiyorlardı. Kulübün o dönemki yöneticileri buna karşı çıktılar, profesyonellik isteyenleri kulüpten attılar, onlar da 'sarı-kırmızı'ya denk gelen Ateş-Güneş'i kurdular... Bazı futbolcular da oraya geçti ve Galatasaray böylece ikiye bölündü..."

Bu kadar. Gerçekten bu kadar mı? Değil tabii ki.

Peki, nedendi bu bölünme gerçekte? 1930'lu yıllarda yaşayan çok az sayıda Galatasaraylının, o ünlü *Kasabının Sırrı* filmindeki gibi kimseyle paylaşmadığı, bilmediğimiz bir sırrı mı vardı?

Evet, vardı. Kitaplarda pek anlatılmayan, özel sohbetlerde şöylece bir değinilen ama hemen üstü örtülen.... Şimdi artık o dönemi yaşayanlardan şahit de kalmadı. 1930'larda genç olanların son temsilcilerini de sonsuzluğa çoktan uğurladık.

Geriyeye bir tek çok sıkı bir tarih araştırması kalıyor. O yılların "Galatasaray gündemi"ni arşivlerde, kütüphanelerde günbegün takip etmekten, tek tük yayımlanmış anı kitaplarını (ihtiyatla) okumaktan, bazı gazete sütunları arasında sıkışıp kalmış "itiraflar"ı derlemekten başka bir şansımız yok.

Evet, meraklıları için o tozlu sayfaları aralayalım artık...

Galatasaray'ın bölünmesine neden olan, bugüne kadar hiç açığa çıkmamış, arka plandaki isim, o dönemin çok kuvvetli, kudretli (aynı zamanda kulüp üyesi olan!) bir siyasetçisidir: Celal Bayar.¹

1. İhsan Fuat Özgen, "Cumhuriyet Döneminde Celal Bayar'ın Siyasi ve İktisadi Faaliyetleri", (Yayımlanmamış doktora tezi), İstanbul, 2007.

Galatasaray'daki bölünmenin gerçek öyküsünü, 1930'ların Türkiye tarihiyle birlikte okuduğunuzda yakalamış olursunuz. 30'lar Ankara'sında Atatürk'ün mutlak egemenliğinde devam eden ama aslında içeride sessiz ve büyük bir rekabetin hüküm sürdüğü yıllar. Zaten o dönemin üç güçlü ismi vardır: Atatürk, İnönü ve Bayar...

Rekabet aslında kişisel gibi görünüyor ama "siyasi" bir arka planı var. Biri İttihat ve Terakki'den başlayıp bugün CHP'ye kadar devam eden devletçi anlayış, yani İsmet İnönü... Diğeri İttihat ve Terakki'yle hayata başlasa da oradan Demokrat Parti'ye, oradan Adalet Partisi ve ANAP'a uzayan liberal anlayış, yani Celal Bayar.

O dönemde biri başbakan, diğeri ekonomi bakanı. Bu iki anlayış arasındaki rekabette üstünlük Atatürk'ün tercihinine göre değişiyordu. Tabii ki İnönü, Atatürk'ün en yakın arkadaşıydı. Bir kere ikisi de askerdi. İnönü aynı zamanda Garp Cephesi komutanı, ardından Mudanya ve Lozan fatihiydi, bu yüzden de başbakanı.

Ama Atatürk'ün o dönemdeki gözdesi Celal Bayar'dı. 1932'de Bayar'ı İnönü'ye rağmen ekonomi bakanı yapmış, genç Cumhuri-

Mustafa Kemal'in son on yılına damgasını vuran İnönü-Bayar rekabetinin spor alanındaki tezahürlerinden biri de Ateş-Güneş Kulübü'nün kurulmasıydı.

yet'in ilk devlet bankası olan İş Bankası'nın kurucuları arasına almış, ilk genel müdürü olarak atanmıştı. Hatta 1937'de Atatürk, İnönü'den görevinden çekilmesini isteyince onu başbakan yapmıştı!

Peki bu rekabetle Galatasaray'ın ne ilgisi var? Çok açık: Türkiye'nin en gözde kulübünü anlayış olarak ele geçirmek... Kulüp içerisinde "vekil"leri var ikisinin de: İnönü'nün kulüpteki etkisi çok büyük, çünkü Suat Hayri Ürgüplü'nün şahsında simgeleşen ona bağlı isimler yönetimde, çoğunluğu eski üyelerden oluşan kalabalık bir "bağlılar" grubu eşliğinde.

Celal Bayar ise Galatasaray'ın 20'li yıllarına damgasını vuran, kulübün gençlerinin, sporcularının adeta taptığı Yusuf Ziya'yla temsil ediliyor. Genel müdürü olduğu İş Bankası'nın İstanbul müdürü Yusuf Ziya Bey'in çevresinde de gençler, sporcular ve şehrin "özel teşebbüs" çü birçok üyesi var.

Tıpkı Ankara gibi, İstanbul'da Galatasaray'da da büyük bir iktidar mücadelesi var... İktidardaki Suat Hayri Ürgüplü şahsındaki gelenekselci sadık kanat ile muhalefetteki İş Bankacı, özel teşebbüs çü Yusuf Ziya kanadı çarpışıyorlar.

Kulüp içi mücadelenin on yıllık bir geçmişi var... Yönetimde "eskiler" var, muhalefette ise "gençler". Muhalefet medya yoluyla yönetimi sürekli topa tutuyor. Yönetimi arka arkaya sürekli yapılan kongrelerde bunaltıyor, eleştiriyor. Öyle ki bazen yönetim bunaltıyor ve epey kalabalık bir grubu kulüp üyeliğinden topluca atacak kadar sertleşiyor.

Başbakan İsmet İnönü'nün Galatasaray'daki gücü, Suat Hayri Ürgüplü'nün şahsında cisimleşiyordu.

Türkiye futbol tarihinin ilk yılları, kişiden kişiye, kulüpten kulübe değişiyor; kimi zaman bilgi kırıntılarıyla yetinmek gerekirken kimi zaman da bir bilgi yığını anlamlandırmak için ek çaba harcamak gerekiyor. Ama belki de daha önemlisi, bu tarihi oluşturan insanların hikâyesi, o “büyük anlatı”nın içinde kaybolup gidiyor.

Beyoğlu’ndaki Anadolu Birahanesi’nin kapısının önünde buzlu badem satan o yaşlı adamın, 1903’te topu da, adamı da geçirmedeği için “Tahtaperde” adını almış o eski futbolcu olduğunu;

Moda Deniz Kulübü’nün üst katındaki küçük odada ömrünün kalan kısmını tamamlayan Kulaksızzade Galip’in, Fenerbahçe’nin belki de en önemli futbolcusu, hatta bir dönem başkanı olduğunu;

Galatasaray’ın Hasnun Galip Sokak’taki meşhur binasının 1920’lerde Galata’da demirli ona yakın Amerikan gemisinin denizcilerinin uğrak yeri bir salon olduğunu, burada cumartesi günleri dans edip boks yaptıklarını kim biliyor bugün?

Mehmet Şenol’un uzun yıllar süren araştırmalar sonucunda hazırladığı *Gayriresmi Futbol Tarihi*, “küçük adam”ların tutkuyla yazdığı kişisel futbol tarihleriyle Türkiye’nin siyasal ve toplumsal tarihinin nasıl kesiştiğini gözler önüne seriyor.

mundikitap.com

twitter.com/mundikitap

facebook.com/mundikitap

instagram.com/mundikitap

ISBN 978-605-06713-8-4

9 786050 671384